

Asia: LVM/891/03/2017

Luonnos hallituksen esitykseksi laiksi Liikenne- ja viestintäviraston perustamisesta, Liikennevirastosta annetun lain muuttamisesta ja eräksi niihin liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys

Yleiset kommentit hallituksen esityksestä

Metsäteollisuus pitää virastouudistusta, jolla Trafin, Liikenneviraston ja Viestintäviraston viranomaistoimintojen keskitetään yhteen virastoon, Traficomiin, ja Liikenneviraston jäljellä olevat toiminnot uuteen Väylävirastoon, lähtökohtaisesti loogisena.

Väylähallinnon uudistuksissa tulee yleisesti huolehtia siitä, että väylien kunnossapitorahoitus, mukaan lukien alemman tiestön rahoitus turvataan. Liikenneverkon kunnossapidossa ja kehittämisessä tulee ottaa huomioon raskaan tavaraliikenteen tarpeet. Metsäteollisuus pitää virastouudistuksessa tärkeänä erityisesti asiakkuustoimintojen selkeää organisointia ja elinkeinoelämän kanssa käytävän vuoropuhelun säilymistä.

Virastouudistuksen tavoitteiksi on mainittu muun muassa hallinnonalan parantunut kyky vastata asiakastarpeisiin ja toimintaympäristön muutoksiin, hallinnonalan strategisen ohjauksen vahvistaminen ja synergiahyödyt. Näiden tavoitteiden saavuttaminen edellyttää metsäteollisuuden näkemyksen mukaan riittävien henkilöressurssien ja osaamisen varmistamista uudessa virastorakenteessa. Liikennehallinnon organisatoriset ratkaisut tulee toteuttaa niin, etteivät ne lisää teollisuuden kustannusrasitetta tai byrokratiaa.

Yleisperustelut

Vaikka itse virastouudistuksessa ei oteta kantaa liikenneväylien rahoitukseen, tulee riittävä rahoitustaso ja rahoituksen tehokas kohdentaminen turvata organisaatiomallista riippumatta. Metsäteollisuuden näkemyksen mukaan tämä tarkoittaa vähintään 200 miljoonan euron pysyvää vuotuista lisärahoitusta perusväylänpitoon.

Väylärahoituksen tehokas kohdentaminen puolestaan edellyttää viranomaisilta jatkossakin selkeää asiakkuustoimintoa ja toimivaa vuoropuhelua teollisuuden kanssa. Metsäteollisuus on esimerkiksi antanut Liikennevirastolle ja ELY-keskuksille näkemyksensä alemman tiestön kunnossapitorahoituksen suuntaamisesta, ja pitää erittäin tärkeänä vastaavatyypin, teollisuuden kanssa käytävän suoran vuoropuhelun jatkumista myös liikennehallinnon virastorakenteita uudistettaessa. Onkin tärkeää, että sekä tienpitoon että liikennejärjestelmäsuunnitteluun liittyvät uusien virastojen asiakastoimintojen kokonaisuus ja vastuunjako ovat selkeät. Tältä osin hallituksen esitys kaipaa osin täsmentämistä.

Ajantasaisella ja ennakoivalla tiedolla liikenteestä ja liikenneolosuhteista on keskeinen merkitys metsäteollisuuden kuljetusten suunnittelussa. Esimerkiksi hyvin lyhyellä varoitusajalla asetetut painorajoitukset voivat siirtää kuljetuksia kiertoteille tai viivästyttää kuljetuksia niin, että jatkoyhteys (esimerkiksi vientikuljetus laivaan) vaarantuu. Virastouudistuksessa liikenneväyliin ja niiden kuntoon liittyvä tieto on hajaantumassa useampaan organisaatioon, mikä lisää viranomaistahojen yhteistyön ja koordinaation tarvetta. Yleisesti metsäteollisuus näkee paljon mahdollisuuksia avoimen tiedon ja digitalisaation hyödyntämisessä väylien, erityisesti tiestön kunnossapitotoimien kohdentamisessa (täsmäkunnossapito).

Hallituksen esityksen mukaan tutkimus- ja kehitystoimintaa olisi jatkossa sekä Traficomissa että Väylävirastossa. Tutkimus- ja kehitystoiminnan tuloksellisuus edellyttää selkeitä linjauksia sekä viestintää sen suhteen, mistä t & k -kokonaisuuksista kumpikin virasto jatkossa vastaa.

Virastouudistuksen kanssa samaan aikaan on valmisteilla maakuntauudistus, jonka yhteydessä ELY-keskukset lakkautetaan ja niiden liikennevastuualueiden tehtävät siirretään suurilta osin maakuntiin. Liikenneväylien rahoitus on säilymässä erillisrahoituksena LVM:n budjettimomentilla. Yksityisteiden rahoitus sen sijaan on siirtymässä maakuntiin ja osaksi maakunnan yhteisrahoitteista kokonaisuutta. Metsäteollisuuden näkemyksen mukaan virastouudistuksessa yksityisteiden valtionavustukset tulisi siirtää osaksi Väyläviraston tai Traficomien tehtäväkokonaisuutta.

Yksityiskohtaiset perustelut

Osana Väyläviraston asema ja tehtävät -lukua (lain 1. luku, 2 §, 2. momentti, yksityiskohtaiset perustelut -osion sivu 15) on vaikeaselkoinen kuvaus liikennejärjestelmätöiden kokonaisuuteen osallistuvien LVM:n ja viranomaistahojen tulevista rooleista ja vastuista. Kuvausta eri tahojen välisestä työnjaosta on tarpeen selkeyttää.

Lakiehdotukset

-

Jaatinen Timo
Metsäteollisuus ry

Nietola Outi
Metsäteollisuus ry